

Praktikum z elektroniky - úloha č. 8 **Operační zesilovače**

Úvod: Operační zesilovač je součástka používaná k analogovým funkcím. Pomocí něho můžeme sestavit obvody například pro sčítání, odčítání, násobení, derivaci nebo integraci. Základní požadavky jsou

- $R_{vst} = \infty$;
- $R_{vyst} = 0$;
- $A_u = \infty$.

Reálné operační zesilovače těmito podmínkám odpovídají jen přibližně, pro ně zhruba platí

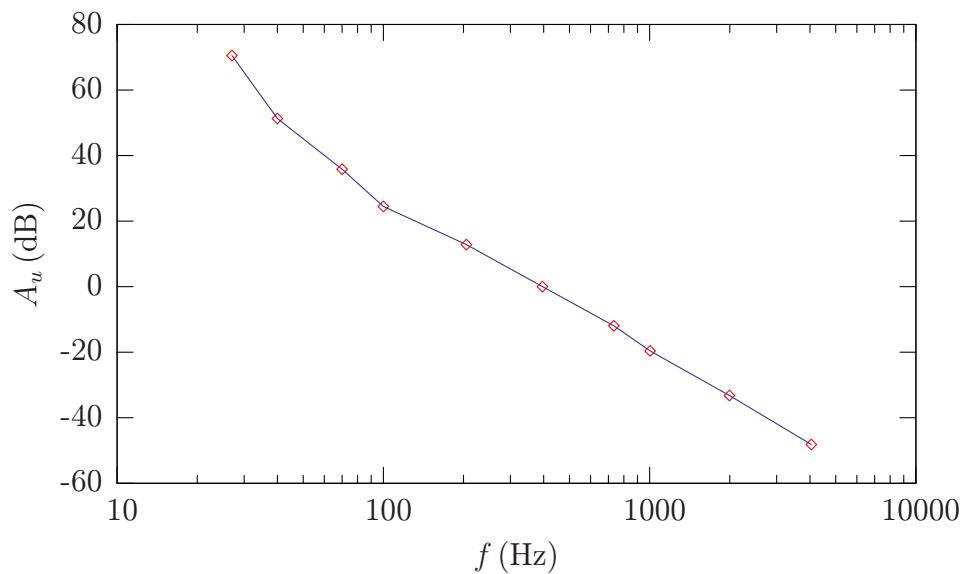
- $R_{vst} = 50 \text{ k}\Omega$;
- $R_{vyst} = 150 \Omega$;
- $A_u = 10^4$.

Navíc napěťové zesílení je závislé na frekvenci.

V tomto praktiku měřím právě závislost napěťového zesílení na frekvenci ve dvou různých zapojeních. Dále měřím výstupní odpor zesilovače a napěťovou nesymetrii vstupů.

Operační zesilovače můžeme použít jako aktivní filtry. V jednom z možných zapojení tuto funkci ověřuji. Největší zesílení napětí nastane pro frekvenci

$$f_k = \frac{1}{2\pi RC}. \quad (1)$$

Obrázek 1: Závislost napěťového zesílení na frekvenci

Měření a výsledky:
Napěťové zesílení

f (Hz)	U_{vst} (V)	U_{vyst} (V)
27	0,2	6,8
40	0,2	2,6
70	0,2	1,2
100	0,2	0,68
205	0,2	0,38
396	0,2	0,2
734	0,2	0,11
1004	0,4	0,15
1994	0,4	0,076
4047	0,6	0,054

Výstupní odpor:

$$R_0 = \frac{U_2}{U'_2} R_z - R_z \quad (2)$$

$R_z = 430 \Omega$		
U_2 (V)	U'_2 (V)	R_0 (Ω)
0,4	0,32	107
1,1	1,0	43

Napěťové zesílení - jiné zapojení

f (Hz)	U_j (mV)	U_2 (V)
57	66	6
100	120	6
203	250	6
491	560	5,8
1023	1050	5,2
2012	1600	4
5005	2000	2
10208	2100	1

Aktivní filtr

f (Hz)	U_2 (V)	f (Hz)	U_2 (V)	f (Hz)	U_2 (V)
1015	1,2	1218	4,2	1330	6,4
1103	1,8	1227	4,8	1336	5,8
1124	2	1246	6,2	1344	5,2
1182	3	1285	8	1363	4,2
1192	3,2	1305	8	1378	3,4
1203	3,6	1313	7,8	1418	2,4

Předpokládaná frekvence: $f = 1237$ Hz

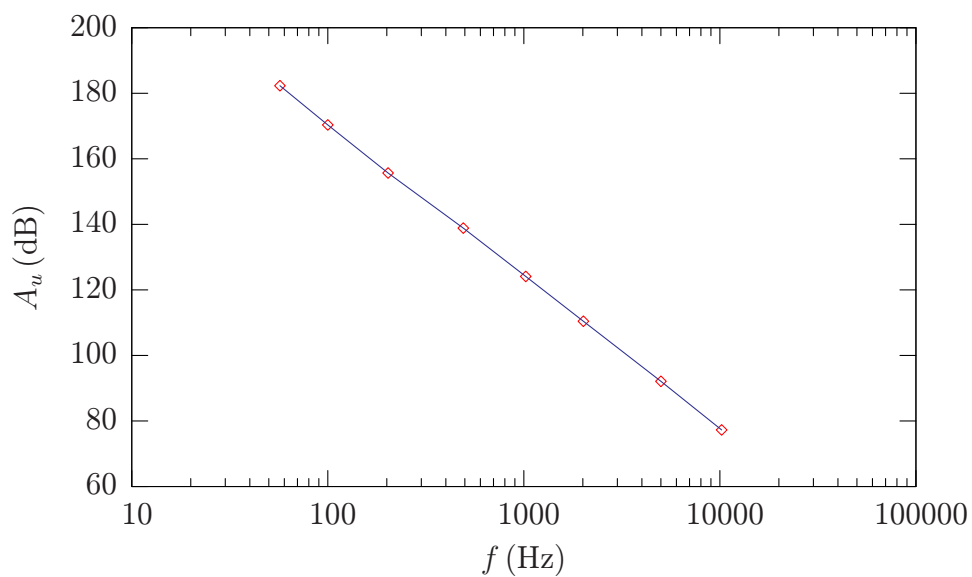
Naměřená frekvence: $f = 1295$ Hz

Šířka pásma: $B = (1257 - 1324)$ Hz

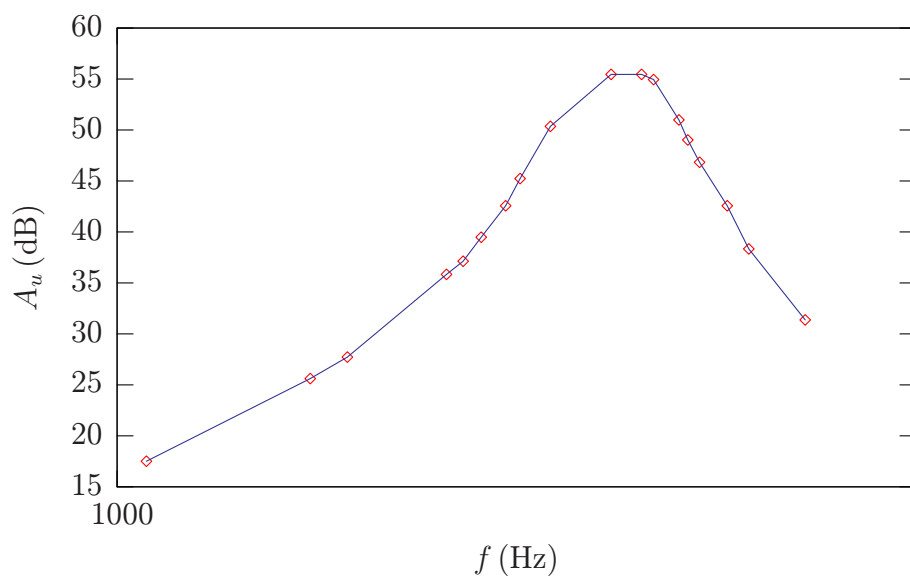
Napěťová nesymetrie vstupu

$$U_{I0} = \frac{R_1}{R_2} U_0 = \frac{10 \text{ k}\Omega}{1 \text{ M}\Omega} \cdot 3,1 \text{ V} = 0,031 \text{ V}$$

Závěr: Měření proběhlo v pořádku.

Obrázek 2: Závislost napěťového zesílení na frekvenci v jiném zapojení

Obrázek 3: Operační zesilovač jako aktivní filtr